

U prvom kvartalu 2009. godine smanjenje privredne aktivnosti pokazuje stanje globalne/regionalne/lokalne krize.

SAD se učinkovitije bore s krizom u odnosu na EU. Ipak, u ovoj globalnoj krizi, pravi igrač zove se – Kina. Za razliku od pada privredne aktivnosti u prvom tromjesječju u SAD 2,6%; EU (27) bilježi smanjenje privredne katinosti – 4,4% odnosno, EU (15) – 4,6%, Kina predviđa porast privredne aktivnosti od čak 8%. Odista impresivne razlike!

Zašto je tome tako?

U SAD otvoreni neoliberalizam i prikriveni protekcionizam, koji američki predsjednik sasvim nedvosmisleno provodi, rezultirao je manjim padom privredne aktivnosti zahvaljujući snažnoj podršci države gospodarstvu. Najveću pomoć je dobio financijski sektor, a FED popušta monetarne stege do krajnjih granica. Istovremeno EU, posebno eurozona, ostaje zatočenikom standardne neoliberalističke politike i, po prirodi stvari, njemačko gospodarstvo, koje je determinirajuće gospodarstvo, plaća cijenu te i takve monetarne politike. Stvari bi bile još nepovoljnije za eurozonu da Njemačka nema iskustava/vještine u intervencionističkoj politici. Ovome treba dodati i visoku razinu otvorenosti njemačkog gospodarstva, posebno u izvoznom pogledu, što cijeu priču dodatno usložnjava.

Kina, gospodarsko čudo posljednih trideset godina, nalazi se u najboljoj situaciji. Visoki suficiti, zahvaljujući nadmoćnoj konkurentnoj prednosti u odnosu na suparnike, neće bitno smanjiti izvoznju orijentaciju, s jedne strane, i, s druge strane, podrška dolaru, za koji je vezan juan, dodatno povećava konkurentnost kineskog gospodarstva. Problem koji bi mogao nastati jest rastuća ekspanzija raspoloživih dolara na globalnoj razini (pad cijene nafte dodatno pojačava navedenu činjenicu) što otvara mogućnost snažne deprecijacije dolara i potencijalno velikih gubitaka za kineska potraživanja. Naime, dva bilijuna američkih dolara najvećim su dijelom plasirana u američke obveznice pa je tako „vezana” sudbina američkog i kineskog gospodarstva. Kina će ipak imati znatnih problema zbog izmjenjene strukture domaćeg proizvoda. Realno je očekivati smanjenje izvoza i povećanje privredne aktivnosti na nacionalnoj razini. Pri tome, ne očekujem da će Kina povećavati standard osobne već će veći naglasak dati na povećanje opće i zajedničke potrošnje sukladno koncepciji i strategiji razvoja. Sve u svemu Kina će, ako održi planirani nivo privredne aktivnosti, iz ove krize izaći kao pobjednik.

Hrvatska se očito još ne snalazi u globalnoj krizi. Nama se kriza još uvijek događa i nije razvidno da li će se Vlada odlučnije pozabaviti problemom krize. Najavljene mjere nisu dostatne. Međutim, niti najavljene mjere nisu provedene. Još uvijek se vjeruje u „bolje sutra” i kako će ono samo od sebe riješiti problem. Međutim, boljeg sutra nema i neće ga biti. Izostajanje aktivne ekonomske politike, temeljene na intervencionizmu, stvari će samo pogoršati. U prijašnjim napisima na ovim stranicama predvidio sam pad privredne aktivnosti od 7%. Na žalost, procjena se čini vjerodostojnom. To nije dobro. Valja zasukati rukave i rješavati požar koji nam donosi globalna kriza. Pri tome možda je još važniji dio gospodarske krize koji ustrajno „slažemo” od 1993. godine.

Narod kaže: „Po jutru se dan poznaje”

Autor Guste Santini

Utorak, 19 Svibanj 2009 20:20

Jednom je J.K. Galbraith rekao:

„Godine 1937. došlo je do još jednog oštrog poniranja; budući da je već postojala depresija, trebalo je pronaći novo ime pa je to nazvano recesijom. Recesija je bila depresija unutar depresije.”